

عنوان: تأثیر ژل لیدوکائین بر درد ناشی از جایگذاری IUD مسی: یک کارآزمایی بالینی تصادفی کنترل شده

نام دانشجو: فریده کاظمی

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد - مامایی

استاد راهنما: دکتر سکینه محمد علیزاده

اساتید مشاور: سیمین صیدی

شماره پایان نامه: ۲۵۳

زمینه و هدف: وسیله داخل رحمی (IUD) مسی، روش جلوگیری از بارداری طولانی مدت و قابل برگشتی است که در اثربخشی با عقیم‌سازی لوله‌ای برابری می‌کند. درد ناشی از جایگذاری IUD یا ترس از آن ممکن است زنان را برای استفاده از این روش بی‌میل کند. هدف این مطالعه تعیین تأثیر ژل لیدوکائین بر درد ناشی از جایگذاری IUD مسی بود.

روش بررسی: این مطالعه بر روی ۹۶ زن در یک مرکز بهداشتی در شهر تبریز انجام گرفت. شرکت‌کنندگان توسط بلوک‌بندی تصادفی با بلوک‌های ۶ و ۹ تایی با استفاده از نرم‌افزار www.random.org، به سه گروه تقسیم شدند: در یک گروه یک دقیقه قبل از قراردادن تناکلوم، ژل ۲٪ لیدوکائین و در گروه دوم ژل لوبریکانت بوسیله سوآپ استریل در کانال سرویکس قرار گرفت و در گروه سوم مداخله‌ای انجام نشد. جهت پنهان‌سازی تخصیص از پاکت‌های دربسته مات با شماره‌های پشت سرهم استفاده شد. جهت رعایت blinding و حفظ استریلیته، ژل‌ها از قبل در داخل ظروف دردار یک شکل استریلی که از تجهیزات آزمایشگاهی تهیه شدند، ریخته و به ترتیب تخصیص افراد در گروه‌ها از ۱۰۱ تا ۱۶۴ شماره‌گذاری شدند. با توجه به توالی مشخص‌شده برای افراد قرارگرفته در گروه بدون مداخله، روی کاغذ داخل پاکت "بدون مداخله" نوشته شد. روی کاغذ داخل پاکت افراد قرارگرفته در گروه ژل لیدوکائین و لوبریکانت شماره-هایی بین ۱۰۱ تا ۱۶۴ نوشته شد تا برحسب شماره‌های داخل پاکت ژلی با همان شماره جهت افراد استفاده شود. تمام جایگذاری‌ها توسط یک مامای ماهر انجام گردید. میزان درد کل دوره IUD گذاری، بلافاصله بعد از جایگذاری IUD با استفاده از مقیاس دیداری ۱۰-۰ سانتیمتری اندازه‌گیری شد. فرد گذارنده IUD از تخصیص درمان در گروه ژل لیدوکائین و لوبریکانت و مراجع و فردی که میزان درد را می‌سنجید از تخصیص درمان در هیچیک از گروه‌ها مطلع نبود. برای تعیین تأثیر ژل لیدوکائین و عوامل مرتبط با درد، از آزمون‌های آنالیز واریانس یکطرفه و کروسکال والیس، t تست، مان‌ویتنی و رگرسیون خطی در نرم‌افزار کامپیوتری SPSS-13 استفاده شد.

یافته‌ها: در کل، میانگین نمره درد $3/5 \pm 1/8$ بود. در آزمون تک متغیره از نظر نمره درد در بین سه گروه تفاوت معنی‌داری وجود نداشت. مقایسه فراوانی‌ها و نتایج آزمون‌های تک متغیره، در برخی فاکتورهای مداخله‌گر احتمالی در گروه‌ها تفاوت نشان داد. بنابراین جهت تعیین هرگونه تفاوت در نمره درد در بین گروه‌ها با کنترل تأثیر عوامل مداخله‌گر احتمالی شامل سابقه زایمان طبیعی، فاصله از آخرین زایمان، وضعیت شیردهی، سابقه گذاشتن IUD و فاصله زمانی شستشوی سرویکس و سنجش میزان درد که با نمره درد ارتباط داشتند ($p < 0.2$)، از مدل رگرسیون خطی استفاده کردیم. نتایج رگرسیون نیز تأثیر معنی‌داری از ژل لیدوکائین روی درد جایگذاری IUD نشان نداد. میانگین نمره درد در گروه لیدوکائین ۰/۳۹ کمتر از گروه کنترل بود ولی تفاوت معنی‌دار نبود ($CI\ 95\%: -1.3, 0.57$).

نتیجه‌گیری: استفاده از ژل لیدوکائین ۲٪ و استفاده از ژل لوبریکانت داخل کانال سرویکس یک دقیقه قبل از قرار دادن تناکلوم بر روی سرویکس، در کاهش درد کلی زمان جایگذاری IUD مؤثر نمی‌باشد.

واژه‌های کلیدی: IUD مسی، درد، جایگذاری IUD، لیدوکائین